

II n
634

CAROLVS MAGNVS,
PRINCEPS GRAECE ET LATINE
DOCTVS,

AC IN SAXONIA INFERIORE ET REL-
QVA GERMANIA PRIMVS VTRIVSQUE
LINGVAE PARENS.

QVO ARGVMENTO,
CONSVETAM EXAMINIS AVCTVMNALIS LV-
STRATIONEM IV. IDVVM OCTOBRIS, ET SE-
QVENTIBVS DIEBVS ANTIQVQ RITV
CELEBRANDAM,

VENERABILI
EPHORORVM
COLLEGIO,

CONVOCATIS IN HONORATAE PRAE-
SENTIAE PARTES

VTRIVSQUE FORI, TAM IN CVRIA,
QVAM ECCLESIA, PATRONIS, ET LIT-
TERARVM AMATORIBVS,

DECENTER INDICIT

M. IOANNES DOPPERTVS, RECTOR
SCHOLAE SNEEBERGENSIS.

IMPRESSIT HENR. FVLDA.

CAROLVS MAGNVS
 PRINCEPS GRAECIE ET LATIAE
 DOCTVS
 AC EX STYRIA INTERIORE ET ALIA
 QVA GERMANIA PARTIBVS VTRIVSQVE
 RINGVAE PARTIS
 OVO ARGUMENTO
 COMITATVS ANTIQVVS DVCTVS
 ANTIQVVS DVCTVS ANTIQVVS
 ANTIQVVS DVCTVS ANTIQVVS
 ANTIQVVS DVCTVS ANTIQVVS
 ANTIQVVS DVCTVS ANTIQVVS

VEHEMENTER
 EPHORVM
 COLLEGI

CONVOCATVS ET HONORATVS PRAE
 SENIUS PARTIS
 VIRIVSQVE PRAE TAM IN CYBIA
 QVAE ELECTVS PATRONVS ET ALI
 TERRARVM ANATOLICVS
 TRIPLEX INDICIT

M. IOHANNES DOPPERTVS, Rector
 Scholae Sennensis
 IMPRESSIT HENR. FALBY

UNIVERSITÄT
 SACHSEN-ANHALT

CArolus cognominē magnus, heros in sui saeculi admirationem natus, post magna & excelsa fortitudinis specimina, devictis antea Longobardis, Saxonibusque ad obsequendi pietatem redactis, in tantum extulit fastigium Francorum nomen, ut exteris Principibus esset admirationi, et ab universa Europa ipse Monarcha, tanquam gloriosus antiqui imperii et sacrorum vindex, salutaretur. Cum belli gloria politam pacatamque doctrinam coniunxit, auctorque existit, ut passim inter Vestphalos statuerentur seminaria, in quibus iuventuti humaniores proponerentur litterae, iuvenumque mentes cognitione utriusque linguae imbuerentur, et vel ideo ad Graecorum respexit sermonem, quo arctius cum Graecis stabiliret commercium, postea per nuptias inter utrumque Imperatorum stemma latius disseminandum. Io. Horrion, Loiolita, iuratus Romanae aulae assecla, in oratione Panegyri ipso die natali Academiae Paderbor. THEODORO FÜRSTENBERGIO, tunc sedis Antistiti, Principi et Academiae fundatori oblata p. 4. sic praesens circumscribit argumentum: itaque iis tabulis, quibus primam in Vestphalia Episcopalem Ecclesiam Osnaburgi collocat, diligenter sanxit, ne unquam in ea Latinarum, Graecarumque litterarum studia intermitterentur, quod inde, conciliatis aliquando nuptiis, potissimum sibi placeret, quandocumque ex usu et dignitate Reipubl. foret, legatum decernere in Orientem, Quare prudentissimus Imperator satis ostendit, quid iam tum sibi de Vestphalorum ingeniis polliceretur, quos primum efflorescentes arbitraretur, in luce ipsius facundiae, omnisque liberalis scientiae inventricis Graeciae, iis ipsis artibus, quas illa maxime venditare

ditare solet, totius Occidentalis imperii dignitatem tueri et illustrari posse. Eminent ergo inter scholas in Saxonia inferiore a Carolo erectas schola Osnabrugensis, fundata D. G. C. C. IV. prope castrum s. arcem Vittekindi, et Graecis pariter ac Latinis litteris dicata, quam ut amoenum sapientiae hortum, et oculum doctrinarum inter Saxonas praedicat Albertus Crantzius, scriptor fide dignus, et in patriae antiquitatibus eruendis luculentus in Metropoli L. I. c. 2. De Canonicorum Collegiis per Carolum utriusque linguae causa passim institutis, qvalia Moguntiae, Coloniae, Treviris, Salisburgi et Tiguri, cuius Collegium hodieque Carolinum nuncupatur, floruisse annales commemorant, itidemque de Collegiis Abbatiarum insigniorum, utpote Fuldenfis, Hervordiensis in Vestphalia, Corbeiensis ad Visurgim, Lindaviensis ad lacum Acronium, docte agit, et pro munere sagacis historici Fridericus Spanhemius, Hist. Eccl. saec. IX. tandemque commemorationem, interiecto prudentiae sale, his concludit verbis: nec illa alio instituto, quam ut in bonis litteris et sacra disciplina, ac praecipue in sanctis scripturis instruerentur, qui deinceps initiandi sacris ordinibus essent clerici, vitae genere ad regulas Benedicti composito, ac legibus severioribus adstricto, frequentibus exercitiis pietatis. Sed mox Collegia illa in Cantionum Missalium scholas, in luxus officinas et pompae mundanae, vivo iam Ludovico Pio, theatra abierunt, reformatione nequicquam tentata. Monasteria vero in foedos carceres, et desidia, ignorantiae, ac superstitionum latibula desuisse, res ipsae contestantur. Ipsum Carolum Graecam calluisse linguam, eamque cum Latina feliciter coniunxisse, testatur Eginhartus, cuius testimonium profecto gravi
gau-

gaudet pondere, cum intime et intra sacros Cancellos cum Carolo versaretur, eiusque arcana penitus lustraret. Non patrio, inquit, tantum sermone contentus, sed etiam peregrinis linguis ediscendis operam impendit, in quibus Latinam ita didicit, ut aequae illa ac patria lingua orare sit solitus. Graecam vero melius intelligere quam pronunciare poterat. Eginharti verba sic illustrat Nobilissimus ac inter Catos percelebris Polyhistor et Consiliarius Domin. Schminckius pag. 116: Nonnulli ex recentioribus se Carolum ad Caelum evehere putant, si inaudita quaevis et magna ipsi tribuant; narrant enim, Carolum accurate locutum fuisse Graece, contra disserta Eginharti verba, Latine, Hebraice, Arabice, Scotice, Gallice, Germanice, Belgice, pluresque alias linguas. Sed has fabulas Auctoribus suis relinquo, cum nemo veterum ullam de tot linguis faciat mentionem. Alcuini negotiis et svasionibus Carolus benignam prae-buit aures, qui heros sapienter prospexit, non nisi his litterarum deliciis veterem posse extirpari barbariem, quae in ordine sacro tam altas egerat radices, ut Patres Synodi Turonensis III. sub Carolo A. DCCC. XIII. celebratae statuere cogerentur Canone XVII. ut quilibet Episcopus haberet apud se Homilias, continentes necessarias admonitiones etc. Et ut easdem Homilias quisque aperte transferre studeat in Rusticam Romanam Linguam, aut Theotiscam (Germanicam) quo facilius cuncti possent intelligere, quae dicuntur. Breviter ac strictim vitam Alcuini et in litteras merita, ut Caveum et alios o-mittam, recenset Casimirus Ovdinus in Comment. de Scriptoribus Ecclesiast. Tom. I. pag. 1923. quem Scriptorum mira industria effulgentem, sed in Caveum
minus

minus aequum, nuper ex singulari propensione in Mi-
sas et studia liberalia pluteis meis donavit Amplis-
simus Civitatis nostrae Senatus, quod munus uti conde-
cens meretur elogium, sic a me Cliente nulla ratione
potest secure silentio committi. Manet ergo gloria in-
stauratae inter Saxonas et reliquas Germaniae gentes Ca-
rolo, qui Princeps non tam titulo, ut loquar cum Caveo,
quam revera Magnus extitit, meliori aevo et longiori vita
dignus; dubium pietate an maiestate illustrior: in bonis
litteris non infelicem progressum fecerat graece latine-
que doctus, adeo facundus, ut etiam didascalii mu-
nus, Eginharto teste, subiisse appareret. Puteani
elogium, quo Caroli mactat merita, nullus delebit
livor, nec temporum caligo obfuscabit: vir fortior,
an felicior Carolus extiterit, dubites; dignus, qui ma-
gni cognomen accepit, pugnando strenuus, vincendo
clemens, regendo pacificus. Armis conciliisque rem
Christianam constituit, et pacem pace laudem pro-
meritus, litteras doctrinamque iam exoletam Christia-
nis reddidit. Ergo quod adhuc Latini sumus, quod
barbariem exuimus, Carolo debemus. In Hist. In-
subr. pag. 216. Caroli in litteras amorem paucis et-
iam contingit Iacobus Carolus Spenerus, publicus hi-
storiarum Doctor Vitembergae, et gloriae paternae
aemulus auspicatus, in historia Germaniae universal.
Parte I. p. 260. sic tandem concludens historiae ne-
xum: laudabiliter haec omnia Principes: modo non suc-
cessu optima consilia caruissent. Ad stipulatur I. H. Hot-
tingerus Parte I. H. E. p. 556. et in schola Tigurinorum
Carolina, quae prodiit Tigurii 1664. Quapropter meliorem
iure Sanctorum numero inferi meruisset Carolus, quam
tot alii Reges et Reginae ob meras superstitiones ignaro
Clero acceptae; sed qui fucos Romanae Aulæ interno-
scit

scit, vanas omittendi causas facile subolere poterit, quas sat liberali penna mundo proposuit celeberrimus Fridericus Spanhem. Hist. Christianae saeculo IX. pag. 1338. Neque tamen, inquit, in Romano Martyrologium inferri Caroli nomen Pontificibus placuit. Praetextus Baronio est ad annum D. CCC. XIV. n. 63. quod conjugalem Sanctitatem concubinarum introductione foedaverit. Quod falsitatis arguunt ipsi Francorum annales, et nuper Natalis Alexander Tom. XV. c. VII. art. I. uxores non concubinas interpretati, quas superinduxit post Luitgardis obitum coniuges, sextam, septimam et octavam. Verae causae non Canonizati Caroli, ritu Pontificio, praeterquam a Paschali Antipapa A. MCLXI. hae fuerunt; 1. impugnata a Carolo omnis Iconodulia Libris IV. de imaginibus et in Concilio Francofurtano, invito Hadriano I. 2. Paparum auctoritas coercita, et ius sibi vindicatum, pietissimorum Regum ad exemplum, faciendi leges, seu Constitutiones Ecclesiasticas, quoad Doctrinam Disciplinam et Ritus. Traditur quidem a Besselio, Verno Rollevinckio et Aventino testibus, Carolus a Papa Zacharia praesente Friderico I. Imperatore, A. 1166. Indict. 14. caelitum choro addictus; Verum non tam Zacharias, quam potius Paschalis III. Antipapa, Carolum in numerum divorum recepit, de quo actu latius agit Bollandus in actis Sanctorum ad XXVIII. Ian. Tabulae Aquisgranenses et Ecclesiae Gallicanae Carolum etiam inter Sanctos ostendunt, ast sine praevio Romani Praefulis consensu, et velideo irrito conatu. Produunt annales Benedicti, et contra Bellarminum propugnat Mabillonius, non Svibertum, sed Vlticum, Antistitem Augustanum primum inter Germanos fuisse, qui Divi elogio a Ioanne XV. A. 993, condecoratus fuerit,
et

et usque ad A. 1000. quemlibet Episcopum canonisandi
solennia exercuisse, populo consensum praebente; sed re-
cens creatos Sanctos tantum intra Dioeceses valuisse, ho-
norisque pretium a suis cultoribus reportasse. Mabillo-
nius praef. ad Annal. a. §. 87. ad 107. ex eo celeberrimus
Tigurinorum historicus, et Evergeta meus singularis, Io.
Iacobus Hottingerus, T. I. Hist. Eccles. Hel. p. 809. His
apponatur Io. Albertus Fabricius p. 269. Bibliograph. An-
tiq. Vti ergo in deliciis tulit Graecas et Latinas
litteras Carolus, sic omnis posteritas, ab ineptiis Scho-
lasticorum, et scoriis cerebri crasioris vacua, semper
has lingvarum matres, quibus totum superstruitur sa-
pientiae aedificium, excoluit, idque instituti etiam Pa-
trum nutu in nostra semper remansit schola, quae gna-
viter adhuc urget culturam utriusque linguae, ridiculas-
que garriendi, et pro saeculi vanitate gesticulandi ine-
ptias merito proscribit. Quousque in utriusque lin-
guae exercitio, inque aliis disciplinis iuventus nostrae
scholae profecerit, crastinus dies et sequentes expan-
dent, in quibus Examinis solennitas priscorum more
rite peragetur. Scholae Collegium sibi pollicetur
benevolum Patronorum accessum, quod omnibus vi-
ribus pro novo amoris documento eo connitetur, ut
gratum se acceptumque praebeat Ephoris ac Patro-
nis, quorum curam et industriam etiam tristis flamma
reddidit luculentam, magisque luculentio rem red-
det novum Musarum domicilium, quod in sempiter-
nam urbis, Senatus et litterarum gloriam ex cineri-
bus stat erectum, et ut Phoenix renovatus splendi-
dore habitu gloriatur, ab hinc et illinc Musarum coe-
tu errante propediem, quod faxit caeli clementia,
incolendum. P. P. Dominica XIX. post Triados
solennia. MDCCXXII.

—S (o) S—

Inches
Centimetres

Farbkarte #13

B.I.G.

Blue

Cyan

Green

Yellow

Red

Magenta

White

3/Color

Black

LVS MAGNVS,
GRAECE ET LATINE
DOCTVS,
IN ACADEMIA INFERIORE ET RELI-
GIONIS PRIMVS VTRIVSQUE
PARENTIS.

ARGVMENTO,
EXAMINIS AVCTVMNALIS LV-
GIVM IDVVM OCTOBRIS, ET SE-
PTUORVM DIEBVS ANTIQVORVM RITV
CELEBRANDAM,

NERABILI
PROFESSORVM
ACADEMIAE LEGIO,

IN HONORATAE PRAE-
SENTIAE PARTES
ACADEMIAE FORI, TAM IN CVRIA,
ACADEMIAE PATRONIS, ET LIT-
TERARVM AMATORIBVS,

RECENTER INDICIT
HONORABILIS PRAESIDES DOPPERTVS, RECTOR
ACADEMIAE SNEEBERGENSIS.

SIT HENR. FVLDA.

